

REFERAT FRA DET 1. KONSULTASJONSMØTET 27. februar 2009

Saksnr.: 09/115

Tilstede: *Fra staten:*
Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa (KRD), statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Henriette Westhrin (FIN), politisk rådgiver Solveig Torsvik (AID) (kom 12.15)

Fra KS:
Leder Halvdan Skard, Bjørg Tysdal Moe, Oddleiv Olavsén, Gunn Berit Gjerde, Per Arne Olsen, Harald Danielsen, Odd Arild Kvaløy, Olav Ulleren (adm.) og Bjørn Gudbjørgrud (adm.).

Dato: 27. februar kl. 11.30-13.00

Møteleder: Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa

Referent: Inga Gjerdalen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa ønsket vel møtt til konsultasjonsmøte om rammene for kommuneopplegget i 2010-budsjettet. Hun sa videre at NAV-reformen står som særskilt tema på dagsorden etter ønske fra KS.

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

KS-leder Halvdan Skard viste til første avsnitt under pkt. 1 i materialet til møtet og understreket at det er viktig at kommunesektoren holder fokus på effektiviseringsarbeidet. Skard sa videre at det er fint å kunne ta opp NAV-reformen som er svært dagsaktuell.

Meltveit Kleppa svarte at partene har en felles interesse av fokus på effektiviseringsarbeidet.

2. Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Meltveit Kleppa viste til at det har vært en sterk vekst i sysselsettingen og investeringene i kommunesektoren i 2008, men at anslag indikerer et svakt nettodriftsresultat for 2008 på 0,5 pst. for sektoren samlet.

Meltveit Kleppa sa at hun imidlertid er glad for at inntektsveksten er betydelig sterkere i 2009 enn i 2008, og at dette sammen med rentenivået legger til rette for aktivitetsvekst også i 2009 utover befolkningsutviklingen og konsolidering av den økonomiske balansen.

Skard viste til at anslaget for nettodriftsresultat for kommunene utenom Oslo isolert sett er negativt i 2008 og at det er for mange kommuner som har underskudd. Han understreket at det er et dilemma når Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) stiller spørsmål ved om noen kommuner ikke har tilpasset sine driftsutgifter til inntektene i 2008, samtidig som mange statsråder ønsker at mer blir gjort på eget område. KS er bekymret og har derfor signalisert at kommunesektoren må tilpasse aktivitet til inntekt.

Skard sa videre at KS er godt fornøyd med tiltakspakken. Han viste imidlertid til at deler av pakken også gir økonomiske merkostnader i 2010. KS har beregnet dette til å utgjøre rundt 1 mrd. kroner, hvorav rundt $\frac{3}{4}$ mrd. kroner er driftskostnader til nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger og 300 mill kroner er utgifter til renter og avdrag knyttet til investeringer - som staten delfinansierer gjennom tiltakspakken.

Meltveit Kleppa sa at hun er ydmyk for situasjonen i 2008 der kostnadsveksten har vært høyere enn forutsatt. Hun viste til at noen kommuner vil ha behov for å styrke den økonomiske balansen i 2009. Hun sa videre at hun synes regjeringen har svart godt på KS' ønsker knyttet til tiltakspakken der vedlikehold er fullfinansiert, men der regjeringen også har lagt inn mer midler i rentekompensasjonsordninger som KS også taler for. Hun viste til at det i boligtilskuddet til utleieboliger ligger til rette for å utløse tilskudd med en høyere statlig tilskuddsandel i boligprosjekter for bostedsløse og andre personer med utfordringer som krever et helhetlig hjelpeapparat.

3. Hvordan påvirkes kommunesektorens utgifter av den demografiske utviklingen?

Meltveit Kleppa viste til at TBU anslår merkostnader i 2010 til 1,5 mrd. kroner knyttet til den demografiske utviklingen. Hun sa at antall 16-18-åringer er forventet å stagnere. Det er derfor kun om lag 120 mill. kroner av merutgiftene som er knyttet til fylkeskommunene. Hun kommenterte også at TBUs oppdaterte anslag for 2009 viser merutgifter på om lag 1,6 mrd. kroner, og at dette er om lag 0,1 mrd. kroner høyere enn utvalgets anslag i august i fjor.

Partene bemerket kort at anslaget for merkostnader er usikkert, da særskilt knyttet til hvor høy arbeidsinnvandringen vil bli.

4. Involvering av KS i kostnadsberegninger

Meltveit Kleppa viste til at Kunnskapsdepartementet vil invitere KS til et møte om de økonomiske konsekvensene knyttet til innføringen av rett til særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter høsten 2008. Hun sa videre at staten har notert seg bekymringen for framdriften i kostnadsberegninger knyttet til forvaltningsreformen, og understreket at det enkelte departement er ansvarlig for å involvere KS.

Skard anmodet deretter på prinsipielt grunnlag regjeringen om så langt som mulig å involvere KS før saker går til Stortinget, slik at partene er mest mulig enige om beregningsgrunnlaget i en sak. Skard opplyste at SD har invitert KS til et nytt møte om kostnadsberegninger på samferdselsområdet (forvaltningsreformen).

Odd Arild Kvaløy understreket i forlengelsen av dette at KS ikke forventer at de vegene som fylkeskommunene overtar fra 2010 blir oppgradert i løpet av 2009, men at partene sammen

drøfter hvordan etterslepet kan innhentes på sikt. Det er en bekymring for fordelingen av veimidlene, og KS forutsetter at rammen til nye fylkesveier må gjenspeile samme nivå som for de riksveiene staten selv beholder ansvaret for.

Meltveit Kleppa sa hun noterte seg innspillet.

5. Innspill fra KS

Innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjettet

Skard kommenterte kort KS' innspill til regjeringens arbeid med kommuneopplegget for 2010. KS legger i innspillet til grunn behov for en styrking på 7,5 mrd. kroner for å oppnå et driftsresultat på 3 pst. i 2010. Dette beløpet inkluderer kompensasjon på 1,5 mrd. kroner for forventet befolkningsvekst fra 2008 til 2009. Det ble videre lagt vekt på at barnehagereformen må fullfinansieres i tråd med Stortingets forutsetninger.

Meltveit Kleppa sa at hun tar med seg innspillet og fremhevet betydningen av at KS kommer med slike innspill til regjeringens arbeid.

Partene utvekslet deretter synspunkter knyttet til KS' innspill om at kommunesektorens pensjonskostnader bør inkluderes i den deflatoren som brukes i forbindelse med regjeringens budsjettarbeid, ikke bare i den deflatoren som brukes til å beskrive utviklingen i etterkant. Det ble presisert at pensjonskostnader ligger inne i den deflatoren som brukes i forbindelse med budsjettet, men med en forutsetning om at pensjonskostnader varierer i takt med lønnsveksten.

Henriette Westhrin pekte på at det var problemer knyttet til å lage framtidige anslag på pensjonskostnader.

Skard viste til at merkostnader til pensjon er beregnet til 600 mill. kroner i 2009 uten at dette er innarbeidet i budsjettdeflatoren. Skard understreket at tilpasningen til nytt pensjonssystem kan gi store merkostnader som det vil være viktig å ta hensyn til i budsjettdeflatoren.

Meltveit Kleppa noterte seg KS sitt innspill.

Skard konstaterte at dialogen om dette ikke er avsluttet.

NAV-reformen

Harald Danielsen sa at rådmannsutvalgets syn på NAV-reformen ikke er i overenstemmelse med medieframstillingen den siste tiden. Han viste til at reformen er tatt godt i mot i rådmannskollegiet og kommunesektoren, og at det er særskilt gode erfaringer knyttet til kvalifiseringsprogrammet. KS er bekymret for at det omdømmet som er skapt av NAV i Oslo, Akershus og noen flere større byer skal gi et negativt bilde av NAV i hele landet. Han viste videre til at det er uheldig at rutiner og myndighetsforholdet ikke er belyst i diskusjonen, blant annet at svært få vedtak nå fattes i førstelinjen og at det har blitt færre saksbehandlere til å ivareta publikum i førstelinjen. Danielsen understreket at rådmannsutvalget og KS er positivt støttende til reformen og innstilt på å samarbeide om gode løsninger.

Solveig Torsvik svarte at innspillet fra KS er i tråd med oppsummeringer Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har fått fra fylkesdirektørene. Hun viste videre til at AID i løpet av 2008 har gjennomført flere tiltak gjennom økte bevilgninger og at midlertidige stillinger opprettet i 2008 er videreført til 2009 – det ligger 320 stillinger inne i regjeringens

tiltaksplan. Dette vil samlet sett bidra til å styrke kapasiteten i arbeids- og velferdsforvaltningen. Det gjennomføres tiltak som i løpet av få uker skal bidra til å normalisere situasjonen særlig i Oslo. Torsvik sa deretter at AID skal legge fram en stortingsproposisjon i mars, og at AID nå er i en lyttfase.

Skard viste til KS' innspill om et fleksibelt regelverk for bruk av økt lærlingtilskudd for å gjøre det mulig med vurderinger knyttet til bruken av disse midlene lokalt, og innspill om at NAVs regelverk må gi mulighet for kompetanseutvikling også for permitterte.

Torsvik takket for gode og konkrete innspill og sa det er nedsatt en arbeidsgruppe mellom KD og AID som skal se på regelverket knyttet til permitteringer. Denne gruppen skal jobbe fram til fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Meltveit Kleppa takket for møtet.

Møtet ble hevet kl. 12.30